

Τα πραγματικά γεγονότα για το Διάριζο

Βασικά στοιχεία για την εκτροπή μέρους του νερού της ροής του ποταμού Διαρίζου που χάνεται στη θάλασσα και οι υδατικές ανάγκες της Επαρχίας Πάφου.

1. Πού βρίσκεται η κοιλάδα του ποταμού Διαρίζου και πόσο νερό διαθέτει για αξιοποίηση;

Ο ποταμός Διάριζος πηγάζει από τη νότια πλευρά του Τροόδου (Τροοδίτισσα, Μαραθάσα Λεμεσού) μέχρι και το Μοναστήρι του Κύκκου. Είναι ο δεύτερος, σε παροχή νερού, ποταμός της Κύπρου μετά τον Κούρρη. Ο Διάριζος έχει δυο κύριους παραπόταμους, το Φοινιώτη ανατολικά και τον Πλατύ δυτικά, που ενώνονται κοντά στο χωριό Άγιος Νικόλαος και σχηματίζουν τον κυρίως ποταμό Διάριζο.

Ολόκληρη η κοιλάδα του Διαρίζου, από το ψηλότερο σημείο μέχρι το χαμηλότερο σημείο μέτρησης της ροής στα Κούκλια, καλύπτει έκταση 260 τετρ. χλμ. ενώ μέχρι το δεύτερο σημείο μέτρησης της ροής κοντά στη Φιλούσα καλύπτει έκταση 125 τετρ. χλμ. στο ψηλότερο μέρος της Κοιλάδας.

Με βάση τις μετρήσεις της ροής του ποταμού κατά τα τελευταία 23 χρόνια, ο μέσος όρος της ροής παρά τις εκβολές του (σημείο μέτρησης Κουκλιών) υπολογίζεται στα 40.5 εκ.κ.μ. νερού ενώ στο σημείο μέτρησης κοντά στη Φιλούσα στα 26 εκ. κ.μ.

Σήμερα από τα 40.5 εκ.κ.μ. νερού αξιοποιούνται 6.5 εκ.κ.μ. (ύδρευση 0.20 εκ.κ.μ. και άρδευση 6.3 εκ.κ.μ.) και τα υπόλοιπα 34 εκ.κ.μ. χάνονται στη θάλασσα (επιφανειακά 31.2 εκ.κ.μ. και υπόγεια 2.8 εκ.κ.μ.). Τα 6.3 εκ.κ.μ. περιλαμβάνουν ποσότητα 4εκ.κ.μ. κατά μέσο όρο που χρησιμοποιείται για την ενίσχυση του Αρδευτικού Έργου Πάφου.

2. Πόσες κοινότητες βρίσκονται στην κοιλάδα του Διαρίζου, πόσος ο πληθυσμός τους και ποιες οι ανάγκες τους σε νερό για ύδρευση και άρδευση;

Στην κοιλάδα του Διαρίζου υπάρχουν 13 κοινότητες, (περιλαμβανομένων των Κουκλιών) και άλλες 5 στα όρια με γειτονικές κοιλάδες. Σήμερα ο συνολικός πληθυσμός των 13 κοινοτήτων ανέρχεται σε 2,334 ενώ για όλες τις 18 κοινότητες σε 3,670 κατοίκους (το 1946 ήταν 7,680, το 1960:7,450 και το 1982: 3,850). Με βάση τα στοιχεία αυτά παρατηρείται ότι μετά το 1983 η μείωση του πληθυσμού είναι ελάχιστη. Προσπάθεια και στόχος της Κυβέρνησης είναι η ανακοπή της μείωσης και η ενθάρρυνση του πληθυσμού για επιστροφή.

Υδρευτικές ανάγκες:

Κάθε χωριό διαθέτει διασωληνωμένο νερό που προέρχεται από γεωτρήσεις και πηγές.

Στα 9 χωριά που περιλαμβάνονται στο περιφερειακό σύμπλεγμα Αρμίνους παρέχεται όσο νερό θέλουν από τη γεώτρηση Αρμίνους, η απόδοση της οποίας είναι υπερδιπλάσια (600 κ.μ. νερού/ημέρα) από τις ανάγκες των κατοίκων. Τα υπόλοιπα 9 χωριά υδροδοτούνται από πηγές και γεωτρήσεις όπως και οι προαναφερόμενες κοινότητες. Σε όλες τις περιπτώσεις οι αποδόσεις των γεωτρήσεων είναι τόσο μεγάλες που συνδυάζονται με άρδευση. Κανένα πρόβλημα ανεπάρκειας πόσιμου νερού δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι σήμερα ούτε και στο μέλλον θα προκύψει γιατί οι διαθέσιμοι υδάτινοι πόροι είναι πολύ περισσότεροι από τις ανάγκες που μόλις ανέρχονται στα 0.2 εκ.κ.μ., έστω και αν ο πληθυσμός αυξηθεί στο πολλαπλάσιο.

Αρδευτικές ανάγκες:

Αυτές υπολογίζονται πάντοτε με βάση τη διαθέσιμη έκταση κατάλληλης γης. Με βάση τα υπάρχοντα εδαφολογικά στοιχεία, η καλλιεργήσιμη γη στην κοιλάδα Διαρίζου ανέρχεται περίπου στις 22,300 σκάλες. Όμως η κατάλληλη γη για άρδευση (περιλαμβανομένης και της ήδη αρδευόμενης) ανέρχεται στις 7,000 σκάλες περίπου. Η υπόλοιπη παρουσιάζει προβλήματα απότομων κλίσεων, μικρού βάθους εδάφους, πολύ μεγάλης περιεκτικότητας σε ανθρακικό ασβέστιο ή βρίσκεται στον ακατάλληλο και γεωλογικά προβληματικό γεωλογικό σχηματισμό των Μαμωνίων. Η περιλήψη μη κατάλληλης γης για άρδευση θα οδηγήσει στην κάλυψη της με δαπανηρά αρδευτικά συστήματα, τα οποία θα μένουν ανεκμετάλλευτα, δεδομένου ότι οι ίδιοι οι γεωργοί δεν θα αρδεύουν γη που δεν είναι παραγωγική.

Οι ποσότητες νερού που θα απαιτούνται για άρδευση και που είναι συνάρτηση και του είδους των καλλιεργειών, υπολογίζονται γύρω στα 5 εκ.κ.μ. νερού.

Με βάση τα προαναφερόμενα στοιχεία οι μελλοντικές απαιτούμενες ποσότητες νερού για ύδρευση και άρδευση θα ανέρχονται σε 11 εκ.κ.μ. που περιλαμβάνουν κατά μέσο όρο 6 εκ.κ.μ. για ενίσχυση του Αρδευτικού Έργου Πάφου, και 5 εκ. κ.μ. για την άρδευση ολόκληρης της γης που είναι κατάλληλη για άρδευση στην κοιλάδα ενώ το νερό που θα χάνεται στη θάλασσα μετά την εκτροπή θα ανέρχεται σε 7 εκ.κ.μ.

Επομένως αν ακόμα πολλαπλασιαστούν οι ανάγκες αυτές υπάρχουν αρκετοί υδατικοί πόροι για να τις ικανοποιήσουν πλήρως.

3. Γιατί παρίσταται ανάγκη να γίνει εκτροπή μέρους του νερού που χάνεται στη θάλασσα;

Αποτελεί βασικό στόχο της Κυβερνητικής πολιτικής η πλήρης αξιοποίηση των πολύτιμων αλλά περιορισμένων υδατινων πόρων της Κύπρου και κατάβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια να μην αφήνεται να χάνεται στη θάλασσα ούτε σταγόνα νερού.

Η εκτροπή μέρους της ροής του ποταμού Διαρίζου που χάνεται στη

θάλασσα εντάσσεται στα πλαίσια της πιο πάνω πολιτικής και έχει σαν σκοπό να ενισχύσει τους υδάτινους πόρους του έργου του Νοτίου Αγωγού που σχεδιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και που άρχισε να εκτελείται από το 1985.

Το έργο του Νοτίου Αγωγού υπολογίζεται να αποδίδει μια ετήσια ποσότητα νερού της τάξης των 66 εκ.κ.μ., νερού. Η εκτροπή από το Διαρίζου θα δώσει το 1/3 (22 εκ.κ.μ.) της ποσότητας αυτής.

Από το νερό του Νοτίου Αγωγού 33 εκ. κ.μ. θα χρησιμοποιείται για ύδρευση πόλεων και χωριών των επαρχιών Λεμεσού, Λάρνακας, Λευκωσίας και Αμμοχώστου και το υπόλοιπο για άρδευση.

Από υπολογισμούς με βάση την απογραφή του 1982, διαπιστώθηκε ότι η υδατοπρομήθεια του 76.5% του πληθυσμού της Κύπρου θα στηρίζεται στο Σχέδιο του Νοτίου Αγωγού και γι' αυτό τόσο η Κυβέρνηση όσο και η Βουλή το χαρακτήρισαν ως έργο ύψιστης σημασίας και προτεραιότητας. Αν δεν συνεχιστούν απρόσκοπτα τα έργα της εκτροπής του Διαρίζου, τότε μέχρι το 1995 θα δημιουργηθεί τεράστιο πρόβλημα υδατοπρομήθειας στις προαναφερόμενες περιοχές ιδιαίτερα δε αν στο μεταξύ μεσολαβήσουν χρονιές ανομβρίας.

Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι στην περίπτωση που δεν υλοποιηθεί η εκτροπή του Διαρίζου, η μόνη υπαλλακτική λύση για την ύδρευση των πόλεων και χωριών θα είναι η αφαλάτωση θαλάσσιου νερού. Η λύση αυτή συνεπάγεται τεράστιο κόστος τόσο κατασκευής, όσο και λειτουργίας καθώς και μεγάλο χρόνο εφαρμογής, κατά τη διάρκεια του οποίου θα παρατηρηθεί ανεπάρκεια νερού. Θα παρουσιάσει δε και το μοναδικό φαινόμενο στον κόσμο, όπου χώρα θα αφήνει διαθέσιμους υδάτινους πόρους να χύνονται στη θάλασσα και θα αφαλατώνει το θαλάσσιο νερό για κάλυψη των υδρευτικών της αναγκών.

4. Πώς θα γίνει η εκτροπή και σε ποιο σημείο του ποταμού Διαρίζου;

Η εκτροπή μέρους της ροής του Διαρίζου θα γίνει με μικρό φράγμα (δήμμα) που θα κατασκευαστεί σε σημείο του ποταμού που βρίσκεται στην περιοχή της Αρμίνου, κάπου 3.5 χιλιόμετρα πιο κάτω από την ένωση των δυο παραποτάμων (Πλατύ και Φοινίου) και περίου 27 χλμ. από την ακτή. Στο σημείο αυτό η μέση ετήσια ροή του νερού ανέρχεται σε 26 κ.μ νερού.

Το δήμμα που θα έχει ύψος 6 μέτρων (μέχρι τη στάθμη του νερού 4.5 μέτρα) θα έχει στο κάτω μέρος άνοιγμα που δεν θα παρεμποδίζει τη μόνη και βασική ροή του νερού προς την κοιλάδα.

Μόνο όταν υπάρχει σημαντική ροή στον ποταμό, πέραν της βασικής ροής, θα ανέρχεται η στάθμη στο δήμμα και έτσι το περίσσειμα του νερού θα διοχετεύεται στο σωληναγωγό (μήκους 1.6 χιλιόμετρα και διαμέτρου 1.6 μέτρα) που θα το μεταφέρει στο φράγμα του Κούρρη μέσω της σήραγγας μήκους 14.5 χιλιομ. που θα κατασκευαστεί.

Με τις ρυθμίσεις αυτές, διασφαλίζεται πλήρως η υφιστάμενη βασική

ροή νερού στην κοιλάδα ενώ παράλληλα θα αξιοποιείται το πλεόνασμα που διαφορετικά θα χανόταν στην θάλασσα.

5. Μήπως θα επηρεαστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο η ικανοποίηση των αναγκών (σε ύδρευση και άρδευση) των κατοίκων της περιοχής με την εκτροπή;

Από τη μέση ετήσια ροή του Διαρίζου που ανέρχεται στα 40.5 εκ. κ.μ. θα εκτρέπεται, κατά μέσο όρο, ποσότητα της τάξης των 22 εκ.κ.μ. το χρόνο (σε περιόδους που η ροή θα είναι σημαντική) αφήνοντας ποσότητα 18,5 κ.μ. νερού για την πλήρη ικανοποίηση των τοπικών υδατικών αναγκών, ακόμα και όταν αυτές αυξηθούν μελλοντικά στο πολλαπλάσιο των σημερινών.

Υπολογίζεται ότι ακόμα και μετά την εκτροπή και την αξιοποίηση του νερού του ποταμού μέσω των έργων που θα εκτελεστούν στην περιοχή (Φράγμα Κεδάρων, υπόγειο διάφραγμα, αντλιοστάσιο και αρδευτικό δίκτυο) ποσότητα νερού της τάξης των 7 εκ.κ.μ. θα συνεχίσει να χύνεται στη θάλασσα κάθε χρόνο (κατά μέσο όρο).

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι όταν αναφέρεται ότι η μέση ετήσια ροή είναι 40.5 εκ.κ.μ. νερού θα πρέπει κάποιος να αντιλαμβάνεται, ότι υπάρχουν χρονιές, λόγω βροχόπτωσης, που η ροή είναι πολύ περισσότερη ή πολύ λιγότερη από αυτούς τους αριθμούς. Γι' αυτό διευκρινίζεται ότι θα υπάρχουν χρονιές που θα μεταφέρεται ποσότητα νερού στο Φράγμα του Κούρρη μεγαλύτερη από 22 εκ.κ.μ. αλλά και χρονιές που θα μεταφέρεται πολύ μικρότερη ποσότητα νερού ή και καθόλου και αφού ικανοποιηθούν προηγούμενα οι ανάγκες των κοινοτήτων της περιοχής.

6. Πώς η Κυβέρνηση θα διασφαλίσει την ικανοποίηση των αναγκών των κοινοτήτων της κοιλάδας του Διαρίζου;

Προς όφελος των κοινοτήτων της Κοιλάδας του Διαρίζου έχουν ήδη εκτελεστεί ή εκτελούνται διάφορα υδατικά έργα έναντι συνολικής δαπάνης ύψους £731,500.

Το 1987 αποφασίστηκε η κατασκευή φράγματος στον ποταμό Πλατύ η οποία όμως ματαιώθηκε το 1988 για περιβαλλοντικούς λόγους. Στη συνέχεια μελετήθηκε η κατασκευή φράγματος στον ποταμό Φοινιώτη, σε αντικατάσταση του Φράγματος "Πλατύ".

Προγραμματίστηκαν επίσης άλλα μικρά έργα (δήματα εκτροπής, ανόρυξη διατρήσεων, αρδευτικά δίκτυα) για την αξιοποίηση του νερού του Διαρίζου προς όφελος των διαφόρων κοινοτήτων.

Ύστερα από επανεξέταση των έργων αυτών και έχοντας υπόψη και τις επιθυμίες που είχαν εκφραστεί από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους, αποφασίστηκε όπως τα έργα αυτά αντικατασταθούν από τα έργα που έχουν εξαγγελθεί και συγκεκριμενοποιηθεί.

Τα έργα αυτά περιλαμβάνουν μεγάλο φράγμα στο Διάριζο στην περιοχή Κεδάρων, χωρητικότητας γύρω στα 7 εκ.κ.μ. αντλιοστάσιο και αρ-

δευτικό δίκτυο για τις κοινότητες πάνω και κάτω από το φράγμα και υπόγειο διάφραγμα πριν τις εκβολές του ποταμού, το οποίο θα ανακόπτει τη διαρροή νερού στη θάλασσα και θα διασφαλίζει τον εμπλουτισμό του υδροφόρου στρώματος της περιοχής. Για τον ίδιο σκοπό θα κατασκευαστούν μικρά εμπλουτιστικά έργα.

Τα προαναφερόμενα έργα εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του της 7.6.90. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης την πρόσληψη Συμβούλων Μηχανικών για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών.

7. Είναι δυνατό να ανασταλούν τα έργα της εκτροπής;

Κάτω από τις υπάρχουσες περιστάσεις και τις διεθνείς δεσμεύσεις της Κύπρου δεν είναι δυνατή η εγκατάλειψη ούτε η αναβολή της εκτέλεσης των έργων εκτροπής για τους πιο κάτω λόγους:

α) Το νερό που θα εκτραπεί προς το φράγμα του Κούρρη θα ικανοποιήσει τις υδρευτικές ανάγκες της Λεμεσού και άλλων κοινοτήτων της Επαρχίας και των κατοίκων των περιοχών Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Οι περιοχές αυτές, στις οποίες κατοικεί το 76% του πληθυσμού των ελεύθερων περιοχών, περιλαμβανομένου του μεγαλύτερου μέρους του προσφυγικού κόσμου, θα αντιμετωπίσουν σοβαρότατο πρόβλημα ύδρευσης αν δεν γίνει η εκτροπή μέρους του νερού Διαρίζου που, όπως έχει ήδη λεχθεί, θα χανόταν στη θάλασσα.

β) Το έργο του Νοτίου Αγωγού έχει κηρυχθεί και από την Κυβέρνηση και από τη Βουλή σαν έργο ύψιστης σημασίας και προτεραιότητας, γι' αυτό και η Βουλή ζήτησε από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων να υποβάλλει κάθε έξι μήνες έκθεση Προόδου για το όλο Έργο.

γ) Για την εκτέλεση του Έργου, περιλαμβανομένων των έργων εκτροπής, έχουν αναληφθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία διεθνείς δεσμεύσεις μέσω των Συμφωνιών Δανείου με τη Διεθνή Τράπεζα, και το Ταμείο Αναπτύξεως του Κουβέιτ καθώς επίσης και συμβατικές υποχρεώσεις με εργοληπτικούς οίκους, έναντι πολλών εκατομμυρίων λιρών. Μέχρι σήμερα έχουν δαπανηθεί πέραν των £90 εκατομμυρίων από το συνολικό κόστος του έργου που θα ανέλθει στα £180 εκατομμύρια. Μόνο για την κατασκευή των έργων εκτροπής, υπογράφηκε συμβόλαιο για ποσό £12 εκατομμυρίων.

δ) Αν αναστελλόταν το έργο της εκτροπής αυτό θα σήμαινε διασπάθιση των περιορισμένων οικονομικών πόρων του τόπου ενώ θα υπήρχαν τεράστιες ποσότητες νερού που θα χάνονταν αναξιοποίητες στη θάλασσα.

8. Πότε λήφθηκαν οι αποφάσεις για ενσωμάτωση του έργου της εκτροπής μέρους του νερού που χάνεται στη θάλασσα στο έργο του Ν. Αγωγού;

Τα έργα εκτροπής μέρους της ροής του Διαρίζου που χάνεται στη θάλασα περιλήφθηκαν στο Έργο του Νοτίου Αγωγού στο στάδιο

της σχεδίασης του Έργου (1978-1984). Έχοντας υπόψη τις υδατικές ανάγκες που προοριζόταν να ικανοποιηθεί το Έργο και ιδιαίτερα τις ανάγκες σε πόσιμο νερό που ανέρχονται στα 27 εκ.κ.μ. το χρόνο (45% του συνόλου των υδάτινων πόρων του Έργου), θα ήταν αδύνατο να επιτευχθούν οι σκοποί του Έργου χωρίς την αξιοποίηση των πλεονασμάτων του νερού του Διαρίζου. Η χρηματοδότηση των έργων εκτροπής από τη Διεθνή Τράπεζα συμφωνήθηκε οριστικά (ύστερα από διαπραγματεύσεις) το 1987 και η σχετική Συμφωνία Δανείων υπογράφηκε στις 6.5.88.

9. Γιατί τότε δεν προβλέφθηκε η εκπόνηση περιβαλλοντικής μελέτης;

Διεθνούς Τράπεζας, κρίθηκε ότι τα έργα εκτροπής μόνο ανεπαίσθητες επιπτώσεις θα μπορούσαν να έχουν στο περιβάλλον και για το λόγο αυτό δεν θεωρήθηκε αναγκαία η εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Και αυτό, γιατί η εκκοπή δέντρων και θάμνων αφορά μια έκταση μόνο 49 σκαλών που περιλαμβάνει και διάδρομο μήκους 1.6 χλμ. και πλάτους 20 μέτρων για την τοποθέτηση του σωληναγωγού και όπου η βλάστηση θα αποκατασταθεί σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα μετά την κατασκευή του έργου.

Αντίθετα, στην περίπτωση του φράγματος του Κούρρη θεωρήθηκε αναγκαίο να γίνει περιβαλλοντική μελέτη σε σχέση με τη Λίμνη του Ακρωτηρίου και τον υγρότοπο Φασουρίου, με βάση την οποία θα καταρτιστεί σχέδιο για τα μέτρα που χρειάζονται για τη συντήρηση του οικοσυστήματος των περιοχών αυτών. Αναφέρεται σχετικά ότι, ανεξάρτητα από τη μελέτη αυτή, αφήνεται ήδη νερό να ρέει κάτω από το φράγμα για τη διατήρηση του οικοσυστήματος. Τα μέτρα αυτά έχουν αποδειχτεί αποτελεσματικά. Σχετική πρόνοια για περιβαλλοντική μελέτη έγινε στη Συμφωνία Δανείου. Η Συμφωνία προβλέπει την πρόσληψη Συμβούλων για τη διενέργεια της μελέτης και επίκειται η ζήτηση προσφορών από Οίκους που έχουν ήδη προεπιλεγεί.

Με την ευκαιρία της πρόσληψης για τον προαναφερόμενο σκοπό, κρίθηκε σκόπιμο να ανατεθεί σ' αυτούς η μελέτη και της περίπτωσης των έργων εκτροπής του Διαρίζου και οι όροι εντολής διευρύνθηκαν για το σκοπό αυτό. Η απόφαση αυτή λήφθηκε το 1988, μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Δανείου και στο στάδιο της διαμόρφωσης των όρων εντολής πριν τη ζήτηση προσφορών. Η ενέργεια αυτή αναλήφθηκε στα πλαίσια της απόφασης της Κυβέρνησης να εκπονείται περιβαλλοντική μελέτη για κάθε αναπτυξιακό έργο.

10. Ποιες είναι οι υδατικές ανάγκες της Επαρχίας Πάφου (συμπεριλαμβανομένης και της πόλης); Μήπως το νερό της εκτροπής θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψή τους;

Στον τομέα των υδατικών έργων η επαρχία Πάφου όχι μόνο δεν παραμελήθηκε, (όπως υποστηρίζουν μερικοί), αλλά αντίθετα έτυχε πάντοτε

της καλύτερης δυνατής μεταχείρισης.

Ήδη από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, άρχισαν οι μελέτες και το 1963 η κατασκευή τριών φραγμάτων, του Πωμού, Αγίας Μαρίας και Αργάκας-Μακούντας συνολικής χωρητικότητας 2.5 εκ.κ.μ. μαζί με τα αντίστοιχα αρδευτικά έργα. Αργότερα, το 1964, άρχισε η κατασκευή του φράγματος Μαυροκόλυμπου, χωρητικότητας 2.2 εκ.κ.μ., που συμπληρώθηκε το 1967.

Ακολούθησε η μελέτη του Μεγάλου Αρδευτικού έργου Πάφου, με βάση το φράγμα του Ασπρόκρεμμου, του δεύτερου σε χωρητικότητα φράγματος της Κύπρου (52 εκ.κ.μ.), η κατασκευή του οποίου μετατέθηκε για το 1976 λόγω της Τουρκικής εισβολής.

Η υδατική ανάπτυξη στην Πάφο συνεχίστηκε με την κατασκευή το 1984 του φράγματος Ευρέτου, του τρίτου σε χωρητικότητα φράγματος στην Κύπρο, (25 εκ.κ.μ.), στα πλαίσια του Μεγάλου Αρδευτικού Έργου Χρυσοχούς, που καλύπτει εκτάσεις για άρδευση από την ομώνυμη κοιλάδα μέχρι τον Παχύαμμο.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι όλα αυτά τα μεγάλα έργα καλύπτουν αρδευτικές ανάγκες **μόνο της επαρχίας Πάφου** και πιο συγκεκριμένα της μεγαλύτερης και πιο εύφορης γης της επαρχίας που ανέρχεται στις 65.000 σκάλες. Βασικό δε ερώτημα παραμένει πλέον κατά πόσο οι εκτάσεις αυτές θα αξιοποιηθούν πραγματικά για γεωργική παραγωγή, δεδομένου ότι στην κοιλάδα Χρυσοχούς το 80% της γης που καλύφθηκε από τα αρδευτικά έργα δεν έχει ακόμα καλλιεργηθεί, και οι μέχρι της στιγμής ενδείξεις δεν είναι ενθαρρυντικές. Δηλαδή μεγάλες ποσότητες νερού εξακολουθούν να μένουν αναξιοποίητες.

Μετά από τα έργα αυτά μόνο μεμονωμένες εκτάσεις χωριών σ' όλη την κοιλάδα του ποταμού Έζουσα και στα υψίπεδα της κοιλάδας Χρυσοχούς δεν έχουν ακόμα καλυφθεί για άρδευση, πράγμα που θα γίνει στα πλαίσια των έργων για τον ποταμό Έζουσα, που προγραμματίζονται στα επόμενα 3-4 χρόνια.

Οι υδρευτικές ανάγκες των χωριών της επαρχίας Πάφου καλύπτονται από περιφερειακά συστήματα που στηρίζονται είτε σε πηγές είτε σε γεωτρήσεις. Επειδή, δυστυχώς, ο πληθυσμός των περισσότερων χωριών παρουσιάζει μείωση τα τελευταία χρόνια, δεν αναμένεται να παρουσιάσουν προβλήματα λόγω αύξησης αναγκών.

Τις μεγαλύτερες ανάγκες για υδατοπρομήθεια έχουν η πόλη της Πάφου και τα 20 "Χαμηλά Χωριά" από τα οποία τα μεγαλύτερα είναι η Γεροσκήπου, η Χλώρακα, η Κισσόνεργα και η Έμπα μαζί με τις τουριστικές περιοχές.

Οι ολικές ανάγκες τους κατά το 1989 ανήλθαν στα 3.25 εκ. κ.μ. Έχει γίνει μελέτη που προβλέπει τις υδρευτικές ανάγκες μέχρι το 2020 ως ακολούθως:

1995: 4.6 εκ.κ.μ.

2000: 6.0 "

2010: 9.0 "

2020: 11.0 "

Η παροχή νερού κατά το 1989 στηριζόταν σε γεωτρήσεις στην κοιλά-

δα Ξερού πάνω και κάτω από το φράγμα Ασπρόκρεμμου.

Για το 1990 και 1991 προγραμματίζονται και ήδη εκτελούνται έργα για την ενίσχυση της μεταφορικής ικανότητας των αγωγών και η αξιοποίηση 4 νέων γεωτρήσεων ακριβώς πάνω από τη λίμνη του Ασπρόκρεμμου.

Για το 1991 - 92 προγραμματίζεται η κατασκευή μεγάλου αγωγού προς την Πάφο και τα μεγάλα χωριά καθώς και η μελέτη και έναρξη των εργασιών για διύλιστήριο κοντά στον Ασπρόκρεμμο. Προγραμματίζεται επίσης σε πρώτο στάδιο η εκτροπή νερού από τον ποταμό Έζουσα προς το διύλιστήριο και τον Ασπρόκρεμμο.

Για το 1993-94 προγραμματίζεται η συμπλήρωση της μελέτης και η έναρξη της κατασκευής φράγματος στον Έζουσα για άρδευση των χωριών της Κοιλιάδας, των χωριών του υψίπεδου Χρυσοχούς και για το διύλιστήριο Πάφου.

Κατά τη συνδυασμένη χρήση των έργων του ποταμού Έζουσα, που ο μέσος όρος της επιφανειακής (μόνο) ροής του ανέρχεται στα 17 εκ.κ.μ. και του φράγματος Ασπρόκρεμμου και του υδροφόρου στρώματος του ποταμού Ξερού αναμένεται να καλυφθούν πλήρως οι αναφερθείσες ανάγκες τουλάχιστον μέχρι το 2020. Συγκεκριμένα θα χρησιμοποιούνται 7 εκ.κ.μ. νερό από τον ποταμό Έζουσα και άλλα 4 εκ.κ.μ. νερό από το σύμπλεγμα φράγματος και υδροφόρου στρώματος Ασπρόκρεμμου.

Οι προκαταρκτικές τοπογραφικές εργασίες έχουν ήδη αρχίσει και με απόφαση της Κυβέρνησης θα προσληφθούν Σύμβουλοι Μηχανικοί για τις λεπτομερειακές μελέτες.

Είναι φανερό από τα πιο πάνω, ότι τόσο οι υδρευτικές όσο και οι αρδευτικές ανάγκες ολόκληρης της Επαρχίας Πάφου μπορούν να καλυφθούν πάνω σε μακροπρόθεσμη βάση και ότι η εκτροπή μέρους του νερού του Διαρίζου δεν θα επηρεάσει με κανένα τρόπο την ικανοποίηση τους.

11. Μήπως η Εκτροπή βρίσκεται σε αντίθεση με τους στόχους της Κυβερνητικής πολιτικής για περιφερειακή ανάπτυξη;

Δεδομένου ότι μετά την εκτροπή των πλεονασμάτων της ροής του Διαρίζου που θα χάνονταν στη θάλασσα, θα παραμείνει μεγάλη ποσότητα νερού για αξιοποίηση στην περιοχή, μέσω των έργων που έχουν εξαγγελθεί, επιτυγχάνονται οι στόχοι της Κυβερνητικής πολιτικής για περιφερειακή ανάπτυξη (δημιουργία συνθηκών που να συγκρατούν τον πληθυσμό στις αγροτικές περιοχές και που να βελτιώνουν το βιοτικό τους επίπεδο). Παράλληλα, η ικανοποίηση των υδρευτικών αναγκών πολλών κοινοτήτων που θα παίρνουν πόσιμο νερό από τα έργα εκτροπής του Διαρίζου (μέσω του Έργου του Νοτίου Αγωγού) προάγει τους ίδιους σκοπούς και συντελεί στην ισόρροπη κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη των διαφόρων περιοχών της Νήσου.

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
για το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων